

ท้าวทังสี่

- ท้าวทังสี่เป็นคำไทย ๆ หมายถึงท่านท้าวสี่ตนผู้เป็นเจ้าของเป็นใหญ่ในทิศทั้งสี่ ได้แก่
1. ท้าวธตรฐ เป็นใหญ่ทางทิศตะวันออก ดูแลรักษาโลกตั้งแต่ตีนเขาพระสุเมรุไปจนจดกำแพงจักรวาลทางด้านตะวันออก มีบิรवारเป็นพวกคนธรรพ์หรือคันทัพพะ
 2. ท้าววิรุพหก เป็นใหญ่ทางทิศใต้ ดูแลรักษาโลกตั้งแต่ตีนเขาพระสุเมรุไปจดกำแพงจักรวาลด้านใต้ มีบิรवारเป็นพวกกุมภภัณฑ์
 3. ท้าววิรุบักร์ เป็นใหญ่ทางทิศตะวันตก ดูแลรักษาโลกตั้งแต่ตีนเขาพระสุเมรุไปจดกำแพงจักรวาลด้านตะวันตก มีบิรवारเป็นพวกนาคทั้งหลาย
 4. ท้าวเวสสุวัณ เป็นใหญ่ทางทิศเหนือ ดูแลรักษาโลกตั้งแต่ตีนเขาพระสุเมรุไปจดกำแพงจักรวาลด้านเหนือ มีบิรवारเป็นพวกยักษ์ทั้งหลาย

ท้าวทังสี่สถิตสถานวิมานทองอยู่บนยอดเขาขุคันธร แวดล้อมอยู่สี่ด้านของเขาพระสุเมรุหรือพระสุเมรุมาศ เขาพระสุเมรุเป็นแกนกลางของจักรวาล มีเทือกเขาล้อมรอบอีกเจ็ดชั้นเรียกว่า สัตยบริภัณฑ์ เขาขุคันธรเป็นเทือกแรกหรือเทือกชั้นในสุด ท้าวทังสี่อยู่สี่ด้าน ดูแลโลกหรือจักรวาลทั้งสี่ทิศ เวลาคนเมืองหรือคนล้านนาจะจัดงานจัดการที่สำคัญ จะมีพิธีขึ้นท้าวหรือพิธีอัญเชิญท้าวทังสี่มาปกป้องรักษา มักจะทำในตอนเช้าของวันงาน ในภาพ เราจะเห็นกระทรงกบายสี่ทิศ ใส่เครื่องบัตร์พลีสังเวยตามความเชื่อถือ หมายถึงแทนเครื่องอัญเชิญท่านท้าวทังสี่ ส่วนกระทรงบนสุดหมายถึงแทนพระอินทร์ ล่างสุดที่โคนเสาหมายถึงแทนนางธรรณีในภัทรกัปนี้ผู้ชื่อนางวสุนทรา ผู้ชายที่กล่าวรำคำเชิญคือพ่ออาจารย์ บางทีก็เรียกว่าปู่จารย์

ขอนำเอาโวหารคำกล่าวอัญเชิญท้าวทังสี่มาจากงานถอดองค์ความรู้ เรื่องอันควรแลบควรวในวรรณกรรมล้านนา ของนายเจริญ มาลาโรจน์ ที่ได้รับทุนจากวิทยาลัยการจัดการทางสังคม (ว.จ.ส.) มาลงดังต่อไปนี้

ครั้นจักขึ้นท้าวทั้ง 4 หื้อแปลงชะทวง 5 อันมีเครื่อง 4 พร้อม มีชื่อ 4 ตัว ชะทวงกลางมีฉัตรใบ 1 พร้อมแล้ว เมื่อจักขึ้นหื้อว่า/สักเค กมเมจรูป ลิกิริสการตันโต ต้นตติกเชช พรหมถาโย จตุโลกกัปปาลราชา อินโท วิสสุวัณณราชา อริยสาวกาจบุฎกเรย สัมมาตติเตย พุทเธปสนว ธัมเมปสนว สังฆเสกกรว อินโทถายันโต ยัมมปริง ปราอิมัสมิงสุ จกวาเพสุเทวัตตา ยัมมุติวจนัง สารโวโน สุนันตุ/ว่า 3 ที่/สุนันตุ โภนโต เทวังสังขาโย ตุกราพญาเทวดาเจ้าชุดนคือว่า พญาธวัฏฐะตนอยู่รักษาหนวันออกก็ดี พญาวิรุพหะตนอยู่รักษาหนได้ก็ดี พญาวิรุบักร์ชะตนอยู่ทิศกล้าวันตกก็ดี พญาภูเวระตนอยู่รักษาภล้าหนเหนือก็ดี พญาอินทร์เจ้าฟ้าตนเป็นเจ้าเป็นใหญ่แก่

อาศัยเพื่อปิดภาระไม่ได้ แต่การฟ้องร้องการปล่อยปลดละเลยตั้ง 9 เดือน ไม่ตัดสายเมื่อเขาค้างค่าโทรศัพท์ ต้องรับผิดชอบ จึงตัดสินใจให้นางระเบียบมากจ่ายแค่ 50,000 บาทบวกค่าแนวคำดอกเบี้ยอีกนิดหน่อย

โจทก์คือองค์การโทรศัพท์เห็นว่านางจะได้เต็มตามฟ้อง จึงยื่นอุทธรณ์ อ้างว่าตัดสายช้าเร็วไม่ทำให้นางระเบียบมากพ้นความรับผิดชอบในหนี้ไปได้หรอกท่าน

ศาลอุทธรณ์พิจารณาไปตามหน้าที่ แล้วเห็นด้วยกับโจทก์ พิพากษาแก้ ให้นางระเบียบมากรับผิดชอบจ่ายเต็มตามฟ้อง

นางระเบียบมากเดือดร้อนใจอย่างมาก หน้อยแน่ ไม่ได้ใช้เอาโหล ใครคอดไปใช้ไม่รู้ ปิดบ้านไว้ไม่ได้อยู่อาศัยพอใครค้างค่าโทรศัพท์เห็นองค์การมาตัดสายฉับ ๆ โหงงานนี้ปล่อยไว้ ทำให้หนี้บานตะเกียง ระเบียบขององค์การโทรศัพท์ระบุไว้หน้าว่า ค้างนานเกิน 30 วัน แจ้งเตือนแล้วภายใน 15 วันไม่จ่ายต้องมีการตัดสาย งานนี้องค์การไม่ทำตามระเบียบไม่บับัดบับองเพื่อบรรเทาความเสียหาย ถ้าองค์การทำตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ก็ไม่มีหนี้ค้างมากมาย องค์การต้องมีส่วนรับผิดชอบด้วย จะมาเอาเต็มที่จากหนูได้ยังไงคะ ว่าแล้วนางระเบียบมากก็อ่อนวอนผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ท่านหนึ่งให้เซ็นอนุญาตให้ยื่นฎีกา และได้ลุ้นอีกเฮือกหนึ่ง

ศาลฎีกาเพิ่งดูคดีนี้ผ่านแว่นหนาเดอะ แล้วชี้ขาดออกมาว่า

ได้ข้อยุติว่าองค์การอาโหลไม่รับผิดชอบ ปล่อยไว้ตั้ง 9 เดือน ทั้ง ๆ ที่ถูกคำติดค้างไม่จ่ายค่าโทรศัพท์ และมีระเบียบเรื่องตัดสายจริง แต่ศาลฎีกาเห็นว่าระเบียบภายในขององค์การเพื่อให้พนักงานของเขาปฏิบัติ ไม่ใช่ข้ออ้างที่จะไม่จ่ายค่าโทรศัพท์ที่ค้างเขาอยู่

ข้อที่นางระเบียบมากต่อสู้ว่า ดึงโทรศัพท์ออก ปิดบ้านไว้ไม่มีคนอยู่อาศัย ค่าโทรศัพท์พุ่งลิ่ว นางระเบียบมากได้แจ้งให้องค์การโทรศัพท์มาตรวจสอบนั้น ปรากฏว่าไม่มีหลักฐาน จึงเป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ ฟังไม่ขึ้นบัคไม่พัน

กรณีที่นางระเบียบมากอ้างว่าค่าโทรศัพท์สูงผิดปกติทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ใช้นั้น ตามข้อตกลงที่เซ็นไว้เวลาขอติดตั้งโทรศัพท์เขากำหนดให้ผู้ใช้เอาโหลแจ้งเพื่อให้เขาตรวจสอบ แต่มีมติไว้ว่าจะต้องจ่ายค่าโทรศัพท์ซะก่อน เมื่อนางระเบียบมากไม่ทำตามข้อตกลงจึงอ้างอะไรไม่ได้

เมื่อฟังได้ว่าในระหว่างที่องค์การเรียกเก็บค่าอาโหล ยังไม่มีการบอกเลิกสัญญา หนี้ที่มีอยู่นางระเบียบมากต้องชำระ

ศาลฎีกายังคงทายเป็นแง่กฎหมายว่า องค์การเขาฟ้องเรียกค่าโทรศัพท์ที่ค้าง ไม่ได้ฟ้องเรียกค่าเสียหาย การที่ศาลล่าง นำเอากรณีที่องค์การโทรศัพท์งดให้บริการล่าช้ามาประกอบการพิจารณาในการกำหนดค่าเสียหาย เพื่อตัดยอดหนี้ที่นางระเบียบมากค้าง เป็นการไม่ชอบ

ศาลฎีกาจึงพิพากษายืน ตามที่ศาลอุทธรณ์ว่าไว้ นั่นแล

คดีนี้น่าสนใจ แง่มุมที่ศาลฎีกาตัดสินไว้ ชี้ให้เห็นว่าผู้ใช้โทรศัพท์เสียเปรียบทุกประตู

สมมุติว่าค่าโทรศัพท์บ้านพุ่งปรืดผิดปกติ หรือเราไม่ได้ใช้ แต่บิลทะยานขึ้น เห็นแล้วลมใส่ เมื่อองค์การทวงถามชาวบ้านต้องควักเงินจ่ายไปก่อนตามบิลถึงจะร้องให้เขาตรวจสอบได้ องค์การเขาเขียนมัดไว้แน่นอง

กรณีที่องค์การเกิดใจดีหรือยังงไม่ทราบ ไม่ตัดสายทั้ง ๆ ที่ชาวบ้านค้างเป็นเดือน ๆ หรือเป็นปี ค่าโทรศัพท์ไปโหล เราจะอ้างเรื่องนี้แล้วไม่จ่ายค่าใช้โทรศัพท์ไม่ได้ ไม่ถือว่าองค์การบกพร่อง กลับถือว่าผู้ใช้โทรศัพท์ไม่ชวนชวยเองต่างหาก

ไม่รู้นะว่าเป็นธรรมหรือไม่ยังไง ควรร้อง สคบ.หรือไม่ลองคิดดูเอง

ที่นำร้อง สคบ. อย่างยิ่งคือ เจ้าของกิจการอาโหล มือถือทุกวันนี้รายจนสะตือปลิ้นแล้วปลิ้นอีก แต่ยังไม่เลิกใช้วิธีการมัดคอลูกค้าเกี่ยวกับการขอเลิกใช้บริการแบบจดทะเบียนอยู่อย่างเดิม นั่นคือเวลาขอใช้ไปขอที่ไหนก็ได้ จังหวัดไหนก็ได้

พอถึงเวลาลูกค้าอยากเลิก เจ้าของกิจการทะเล้งมากกำหนดไว้ไม่กัจุดให้เขาไปแจ้งเลิก ผลคือต้องดองสังขารไปแจ้งในที่ไกล ๆ หรือข้ามจังหวัด ถึงจะเลิกเขาได้

นั่นเป็นการจงใจมัดตราสัง เอาไว้เอาเปรียบอย่างชัด ๆ ด้วยเทคโนโลยีออนไลน์ แท้ที่จริงบริษัทให้จดแจ้งเลิกใช้บริการที่ไหนก็ได้ ไม่ใช่ทำไม่ได้ แต่นายทุนชะอย่างประเทศไทยชะอย่าง ยังเป็นอยู่ตราบเท่าเดี๋ยวนี มีอะไรอะป่าว

จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 244/2546

เทวดาในสองสวรรค์ชั้นฟ้า มีทั้ง 4 เป็นประธานอยู่ภายใต้ มีพญาวิรุณณะแลนางธรณีเป็นที่สุด บัดนี้ผู้ข้าทั้งหลายก็ได้หอบหิ้ว (รวบรวม) มาจำศีลกินทานมีมากน้อยเท่าใดก็ดี ผู้ข้าก็ขอถวาย ส่วนบุญผู้นี้เต็มถ่อมสมภารเจ้าทั้งหลายคนประเสริฐ จุ่งจักมาอนุโมทนายินดีซึ่งผู้ข้าทั้งหลาย แล้วขอเจ้ากู่ทั้งหลายชุนจุงจักมาปกป้องรักษาพ่อแม่ลูกเต้าหลานเหลน ทาสีทาสาช่างม้าช่างคน งัวควายเปิดไก่อหุมหมา ของเลี้ยงของคูดแห่งผู้ข้าทั้งหลาย จุ่งหื้อพ้นจากกังวลอันตรายต่าง ๆ ก็ จุ่งหื้อรำงับกลับหายแก่ผู้ข้าทั้งหลายชุนชุนคน มีพญาเวสสุวรรณณะแลนายหนังสือชุนอันจัดโทษ จัดคูดจัดบุญจัดบาป ดนเลียบโลกทั้งมวล ผู้ข้าทั้งหลายขอจุงหื้อหลีกพิภเว้นจากเขตบ้านเขตเมือง แห่งผู้ข้าทั้งหลายแล้วขอหื้อผู้ข้าทั้งหลายประสพด้วยสัพพะสวัสดิ์ ขออย่าหื้อได้เจ็บได้ไหม้ใช้แลหนว ขอหื้ออยู่ดีสบาย หื้อพ้นจากภัยทั้งมวล ขอหื้อผู้ข้าทั้งหลายประกอบไปด้วยข้าวของเงินคำ ช่างม้า ช่างคนงัวควายแก้วแหวน ข้าวเปลือกข้าวสารทาสีทาสาหรือมบริบูรณ์ตามคำมักคำปรารณาชู่เยื้อง ชูประการนั้นเที่ยงแท้ดีหลีเถอะ

แล้วไหว้ไปหนวันออกว่า/ปุรมัสสิมิงทิสภาเค กาเยม้ง รักขันตุ อหัง วันทามิ สัพพทา ยันติ สันตังบัททัง อภิสวายหาย/3 ที แล้วหื้อไหว้ไปหนได้ว่า/ทักขิน มัสสิมิงทิสภาเค กาเยม้ง รักขันตุ อหัง วันทามิ สัพพทา ยันติ สันตังบัททัง อภิสวายหาย/3 ที แล้วหื้ออว่ายหน้าไปหนวันคกว่า/ บัจฉิมมัสสิมิง ทิสภาเค กาเยม้ง รักขันตุ อหัง วันทามิ สัพพทา ยันติ สันตังบัททัง อภิสวายหาย/ 3 ที แล้วหื้ออว่ายหน้าไปหนเหนืออุตตระว่า/อุตตรมัสสิมิง ทิสภาเค กาเยม้ง รักขันตุ อหัง วันทามิ สัพพทา ยันติ สันตังบัททัง อภิสวายหาย/3 ที แล้วหื้อแหงหน้าขึ้นภายในบน /อุปริม มัสสิมิง ทิสภาเค กาเยม้ง รักขันตุ อหัง วันทามิ สัพพทา ยันติ สันตังบัททัง อภิสวายหาย สัพพอันตรายาวินาสันตุ/ 3 ทีแล

ขึ้นท้าวทั้ง 4 แล้วเท่านั้น

